

Wat is spiritualiteit? **Angels Torra Buron**

Angels Torra Buron is de voorzitter van de Spaanse afdeling van de Theosophical Society, TS, (Adyar).

Met haar team organiseerde zij augustus 2017 het 38e Europese Theosofische Congres in Barcelona.

Onderstaande lezing hield zij in 2017 in Parijs, op de Nationale Conventie van de Franse afdeling van de TS.

De Theosophical Society (TS) is niet opgericht als beweging om mensen te leren 'zedig' te zijn, dat wil zeggen om niet te stelen, niet te doden, niet te bedriegen of misdaden te begaan. Het gaat evenmin om een school voor occultisme. In de *Brieven van de Meesters* wordt zeer duidelijk gezegd: *Laat de TS tenondergaan voordat ze een school voor magie of een college voor de studie van occultisme wordt.* De TS bestaat ook niet om alleen intellectuele nieuwsgierigheid te bevredigen. Het is geen forum waar men zich kan vermaken met gevarieerde intellectuele onderwerpen, zodra men zich verveelt.

De TS is opgericht om de spirituele regeneratie van de mens te bevorderen. Onze uitdaging is om te proberen te begrijpen wat regeneratie betekent, en hoe dit tot stand komt. Het gaat primair om de transformatie van de mens, zijn natuur, zijn gedrag en zijn toekomst.

Laten we eens kijken naar wat onze leraren, in het bijzonder Annie Besant, ons zeggen over spiritualiteit. Op het eerste gezicht lijkt er een verschil te bestaan tussen onze instinctieve benadering en spiritualiteit zoals zij dat presenteren.

Een wetenschappelijke of filosofische definitie van spiritualiteit is minder belangrijk dan wat zij kan betekenen in ons leven van alledag. We spreken over een continuë geestesgesteldheid om voortdurend de vitale stroom van prana, synoniem met het leven, te ontvangen. Dit staat los van wat ons lichaam, onze emoties, ons zenuwstelsel en ons denken overkomt, in zomer en winter, in geluk en ongeluk.

Het gaat erom bij iedere incarnatie een nieuwe les te leren, terwijl we tegelijkertijd ons dharma vervullen en ons een minimum aan karmische schulden op de hals halen. Tegelijkertijd gaat het er net zo goed om in ons bestaan een beetje van die oceaan van kosmisch leven toe te laten, op weg naar eenheid met het grote universele getij. Kunnen we een helder idee krijgen van wat spiritualiteit is, en bovenal zo leven dat onze spirituele bronnen permanent en onuitputtelijk zijn?

Als deze voordracht als titel heeft 'Wat is spiritualiteit?', dan wil dat eigenlijk zeggen: hoe kunnen we die onuitputtelijke stroom van prana, die leven is, zo ontvangen dat ons leven nuttig en constructief is, en altijd in harmonie met anderen? Dat wil zeggen, zonder negatieve reacties en altijd met de grootste onpartijdigheid.

Laten we eerst eens kijken wat we gewoonlijk onder spiritualiteit verstaan. Voor het merendeel van ons is spiritualiteit een verheffing van onze emoties, met name waar dit de hemel en de godheid betreft. Het is de bedoeling dat deze vervoering permanent kan worden. We weten echter allemaal hoe emoties en sentimenten vooral opgeroepen worden door uitwendige prikkels. Het kan een prettige omgeving zijn, zoals bijvoorbeeld de beloofde hemel, het engelengebied vol schittering, of een grote ceremonie, een prachtig meesterwerk, inspirerende muziek, een Himalaya, een zonsondergang, enzovoort. Als deze uitwendige omgeving er echter niet meer is, of sterker nog: als lijden, pijn of ongeluk ons belagen, dan blijkt onze spiritualiteit al snel geheel verdwenen. Het is duidelijk dat onze spiritualiteit geen eigen leven heeft en afhankelijk van omstandigheden blijft bestaan, iets waar we eerlijk gezegd niet erg trots op zijn. Dat is dan nog in het beste geval, want voor de gemiddelde mens bestaat spiritualiteit voornamelijk uit zich prettig voelen met zo min mogelijk inspanning.

Hoe definieert Annie Besant spiritualiteit? In haar boek *Yoga and the Perfect Man* zegt zij: *Spiritualiteit is het bewustzijn van eenheid: niet meer en niet minder. Het is geen kennis van dingen, noch kennis van de buitenwereld. Het is geen objectieve kennis, het gaat om de kennis van de eenheid van het Zelf. Het bewustzijn dat is ondergedompeld in de materie manifesteert allerlei psychische krachten, maar psychische krachten behoren tot de materie en niet tot spiritualiteit. Spiritualiteit is dat bewustzijn van eenheid; het is het bewustzijn van het feit dat in alles, en voor alles, slechts één enkel en uniek Zijn bestaat dat absoluut van niets is afgescheiden, het bewustzijn dat in alles het Ene ziet. Zoals Krishna zegt: 'Hij die mij ziet in alle objecten en alle objecten in mij, die kan zien, waarlijk zien'. Dat is spiritualiteit.*

Laten we ons herinneren dat ons vaak gezegd is: *Het principe dat leven geeft, bevindt zich binnen en buiten ons; het is onsterfelijk en eeuwig heilzaam. Het wordt niet gehoord, niet gezien en ook niet gevoeld, maar het wordt opgemerkt door degene die het wil zien.*

Is het mogelijk voor de mens om uiteindelijk tot een direct bewustzijn te komen van dit levengevende principe, en op bewuste wijze in overeenstemming hiermee te resoneren? Dat is het onderwerp van onze studie vandaag.

Laten we allereerst eens kijken wat we in de boeken kunnen vinden. Het gaat er nu om de verschillen te zien tussen dit levengevende principe, hoe men het ook opvat, en de werelden van luister en glorie zoals devachan, nirvana en alles wat zich in het hiernamaals bevindt. Dat wil zeggen verschillen tussen wezen en vorm, tussen het eeuwige en het tijdelijke, tussen het goddelijke, hoe dat ook is, en de hemel.

In zijn kleine boekje *Aan de voeten van de Meester* zegt J. Krishnamurti ons: ... *Maar er zijn mensen die het najagen van aardse doeleinden slechts opgeven om in de hemel te komen, of om persoonlijke bevrijding van wedergeboorte te bereiken; deze valkuil moet je zien te vermijden* (*Drie Wegen, Eén Pad*, bladzijde 205).

Als je het beeld van een zelf compleet vergeten bent, zijn er geen gedachten meer om je af te kunnen vragen wanneer dat zelf bevrijd zal zijn, of wat voor soort van hemel het zal krijgen. Bedenk dat elk zelfzuchtig verlangen bindt, hoe hoog het beoogde doel ook mag zijn, en zolang je het niet uit de weg hebt geruimd, ben je niet helemaal vrij om je aan het werk van de Meester te wijden (*Drie Wegen, Eén Pad*, bladzijde 206).

In zijn boek *Raja Yoga* geeft Ernest Wood commentaar op wat Sankaracharya zegt. Hij begint met een onderscheid tussen hen die behoefte hebben om te bezitten en hen die willen kennen. Bezitten, zegt hij, is verbonden met uitwendige dingen. Het hele universum bestaat uit mogelijkheden. Sankara ontkent niet het bestaan van een oneindig aantal werelden, noch het leven op 'hogere niveaus', waar glorieuze wezens of goden bestaan. Hij ontkent evenmin dat daar de dingen 'permanent' zijn, gedurende eeuwen of zelfs duizenden jaren. Dat komt door de begeerten die bij hogere werelden en bij de aanbedding van goden horen. Hij verzekert ons echter dat dat allemaal maar kinderspel is, glitterdingetjes voor naïeve mensen die dit graag willen omdat ze niet over de eeuwige realiteit hebben nagedacht.

Nu kunnen wij ons de vraag stellen: is er een verschil tussen bezitten, leven en het Zelf?

In haar boek *Brahma Vidya* zegt Annie Besant: *In een oud Hebreeuws boek staat geschreven: 'God schiep de mens om onsterfelijk te zijn en hij heeft hem geschapen naar zijn eigen eeuwigheid'. En zij voegt eraan toe: 'Onsterfelijk' en 'eeuwigdurend' zijn termen die bij 'tijd' horen. Het woord 'eeuwigheid' betekent het bestaan zelf, de realisatie, het zich er rekenschap van geven dat wij deel uitmaken van Hem die EEN is.*

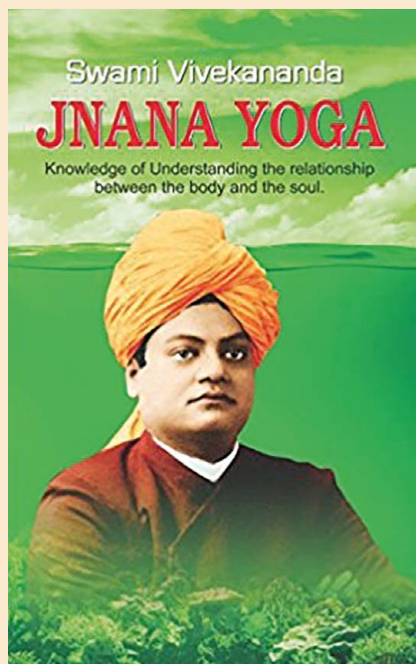
Als men via de religie zoekt naar de vreugde van de hemel, als men het leven in het hiernamaals zoekt om van het hemels geluk te genieten, dan is dat niet de ware weg die naar God voert: de hemel en God zijn twee heel verschillende dingen.

Zijn wij in staat dit verschil te zien? Annie Besant zegt vervolgens: *Toen Christus het eeuwige leven definieerde, sprak hij niet over het onsterfelijk leven van de goden, maar over de goddelijke wijsheid, het kennen van God* (Uit: *Yoga and the Perfect Man*).

Laten we eens kijken naar wat Krishnamurti over het eeuwige zegt: *Als u gevoelig bent voor het bewegen van het Leven, van deze energie die de planten doet groeien, die alles doet bewegen: de dieren, de mensen, de wolken, de regen, het licht, de rivier, de zee, uw antwoorden en uw inwendige reacties, dan zult u zien dat het leven en zijn energie een eeuwigdurende werking hebben, waarin begin noch einde is. Het is 'iets' dat eeuwig in beweging is: het is het universum, God, werkelijkheid en gelukzaligheid.*

De beschrijving van Krishnamurti van leven, energie, en prana is heel helder, want niemand twijfelt eraan dat de elementen van de natuur, de groei van planten, de elliptische beweging van de sterren, de beweging van alles het gevolg zijn van 'iets'. De termen 'energie' en 'kracht' passen hier heel goed bij en men kan dat inderdaad 'God, werkelijkheid en gelukzaligheid' noemen.

Als we ons er toch eens rekenschap van zouden kunnen geven, al was het maar voor een moment, dat wij niet onafhankelijk, afgescheiden van deze energie bestaan, maar dat we er een onbewuste uitdrukking van zijn, dat we er deel van uitmaken, net zoals golven een uitdrukking van de oceaan zijn, geen afgescheiden en onafhankelijk deel van die oceaan! Op het moment dat we die waarheid zouden herkennen, ervaren, of diep in ons hart zouden voelen, misschien dat we dan met ferme pas vooruit zouden gaan naar deze innerlijk houding van een erkenning die het ons mogelijk zou maken om voortdurend die levenskracht te ontvangen, prana, synoniem van het Leven. Dan zouden we in staat zijn het in ons dagelijks leven om te zetten in liefde, licht en in goede wil: voortdurend en onuitputtelijk, eindeloos groeiend en schitterend.

Vivekananda zegt ons in zijn boek *Jnana Yoga* dat, als we atman kennen zoals hij is, als we gekomen zijn tot de erkenning dat er slechts atman is en dat de rest alleen een droom is die geen echt bestaan heeft, dan zal deze wereld met al zijn armoede, misère, gemeenheid en zijn goedheid ophouden ons te verontrusten. Hij voegt eraan toe dat, als men nadenkt, men pas kan stoppen als men tot de volgende conclusie komt: er is slechts één bestaan en al de rest is niets. Er is geen andere weg dan deze conclusie te accepteren.

Vivekananda zegt ons dat ware vrijheid niet kan bestaan in deze illusie, in deze wereld van de zintuigen, van het lichaam en van het denken. Alles wat wij 'wet' noemen is eenvoudigweg toeval zonder betekenis. Alles wat deel uitmaakt van maya is een hallucinatie, een droom. Volgens hem is het idee van god dus ook een illusie: als het idee van god verdwijnt,

verdwijnen tegelijkertijd lichaam en denken, en wanneer dat alles verdwijnt, blijft voor altijd over wat het reële bestaan vormt: *Men spreekt van dat wat de ogen niet kunnen bereiken, noch de spraak, noch het denken; van dat wat we niet kunnen zien noch kennen.* Wij begrijpen nu dat de draagwijdte van het woord, van de gedachte en van de kennis (net als de draagwijdte van het intellect), dat alles zich in maya bevindt, in dat wat beperkt is. Daarbuiten is de werkelijkheid die niet door gedachte, denken of het woord bereikt kunnen worden.

Tot zover is dit hele verhaal, intellectueel bekeken correct, maar nu komt de praktijk. Kunnen we iets doen om deze eenheid te realiseren? *Zonder twijfel*, bevestigt Vivekananda. Het gaat er niet om Brahman te worden, aangezien we dat al zijn! Het gaat er niet om, om op zoek te gaan om God te worden of perfect, aangezien we dat al zijn. Denken dat we dat niet zijn is een illusie, en een illusie die zegt dat we een zus of zo zijn, kan vernietigd worden door een andere illusie.

Wat zouden we dus kunnen doen? Laten we niet vergeten dat we niet op weg zijn naar vrijheid, maar dat we in feite al vrij zijn. Ieder idee van gelukkig of ongelukkig zijn is een illusie, slavernij zelfs; er zal een andere illusie komen die de eerste van zijn plaats verdringt en tenslotte zullen allebei verdwijnen.

Vivekananda spreekt van een bestaan dat ervaren wordt als veelvuldig, maar volgens hem is er in het totaal van dit universum slechts één bestaan, en dat is atman, dat is het Zelf. Dit ene bestaan, waargenomen door onze zintuigen, heet wereld, de materiële wereld. Waargenomen door ons denken is het de wereld van gedachten en ideeën. Als zij gezien wordt zoals ze is, in haar eigen natuur, is het atman, het enige oneindige bestaan. Het gaat niet om drie verschillende dingen: het lichaam, het denken en het Zelf, maar alles is atman, alleen anders benoemd als het vanuit verschillende gezichtspunten bekeken wordt.

Als men dit beseft, verdwijnt alles en blijft slechts atman over: ik ben dat ene bestaan; er zijn geen drie, geen twee in het universum; alles is één. Het grenzenloze ene, altijd vrij, onveranderlijk. Dat zal zich manifesteren in het binnenste van ons hart tijdens meditatie.

Vivekananda zegt ons voortdurend dat er slechts één bestaan is en dat dit ene bestaan verschijnt in verschillende vormen, zoals hemel, aarde, hel, goden, spoken, mensen, demonen enzovoort. Temidden van dat alles *bezit echter alleen degene die dit ENE ziet, die dit leven als EEN waarneemt in het wisselende universum, hij die de onveranderlijkheid ervan beseft, die persoon bezit de eeuwige vrede, en niemand anders.* Hoe kan men zich bewust worden van dit ene bestaan? Wij zijn het oneindige bestaan van het universum, en wij zijn gematerialiseerd in deze kleine wezens, mannen en vrouwen, die leven alsof we afhankelijk zijn van wat anderen denken of zeggen. Voor Vivekananda is dit slavernij, een vreselijke afhankelijkheid. Wij zijn een weerspiegeling, fragmenten van het gehele universum, en kijk ons nu eens: slaven van het lichaam, van het denken, van de wereld, van uitgesproken woorden, van het leven, van de dood... Deze slavernij, voegt hij toe, moet vernietigd worden.

Volgens hem is de methode van Jnani Advaita heel geschikt: de waarheid beluisteren, overdenken en tenslotte voortdurend toepassen. Hij raadt ons aan om voortdurend te denken: *Ik ben Brahman*. Iedere andere gedachte kan terzijde geschoven worden. Elke gedachte die ons voert naar afgescheidenheid, naar het idee dat we man of vrouw, lichaam of denken zijn, verzwakt ons. Men elimineert alles, behalve het idee van het ene bestaan. Hij voegt eraan toe: *Als men de ander ziet, als men hem hoort, dan is dat iets kleins; als men de ander niet ziet, en ook niet hoort, dan is dat oneindig*. Dat is het hoogste: als subject en object één worden. Deze lezing en andere teksten van dezelfde auteur zouden ons kunnen inspireren en het ons mogelijk maken om verder te gaan, vol hoop over het leven dat ons op ieder moment zijn mysteries en zijn wonderen toont.

Men zou kunnen beseffen dat prana, het leven, die eeuwige levensenergie, in veel grotere mate voortkomt uit deze spirituele realisatie dan uit het voedsel dat we dagelijks tot ons nemen. Op dezelfde manier zijn begripen van en sympathie voor alles vooral het resultaat van deze innerlijke verbondenheid met het eeuwige, en in mindere mate uit simpele boekenkennis of beleefde plichtplegingen.

De waarde van goddelijke wijsheid of theosofie en de TS berust op de interpretatie van het begrip waarheid, en op het voorbeeld dat de grote discipelen en ingewijden ons hebben gegeven, van H.P. Blavatsky tot Krishnamurti, en anderen die de TS sindsdien hebben geleid.

Kort gezegd nodigen theosofie en de TS ons uit tot 1) universele broederschap zonder onderscheid; 2) vergelijkende studie; 3) het ontdekken van het goddelijk plan, van occulte wetten van oorzaak en gevolg, en ook van de latente mogelijkheden in de mens. Dat zijn de eigenschappen die wij kunnen consolideren zolang we hier zijn, op aarde, en die het ons mogelijk maken om op onze weg voort te gaan.

Door een broederlijke liefde voor de ander, zonder onderscheid naar ras, geloof, geslacht of huidskleur kunnen wij komen tot *het liefhebben van de ander als onszelf*.

In *De Mahatma Brieven aan A.P. Sinnett* zegt M. Hume, een collega van Sinnett, tegen Meester K.H. er prat op te gaan *geen patriot* te zijn. Meester K.H. antwoordt: *Ik doe dat niet, want door zijn land te leren liefhebben leert men des te beter de mensheid lief te hebben* (Brief 28, bladzijde 233).

Vanuit individueel oogpunt bekeken gaat het erom voor onze buurman hetzelfde gevoel te kunnen ervaren als voor onze familie. Hoe dichter we ons bij onze familie voelen, hoe meer we kunnen naderen tot God en onze soortgenoten, en ons één voelen met alle anderen. Familie is dus een cadeau dat het leven ons aanbiedt. Het is ook een mooi cadeau om zich temidden van de

TS te bevinden met al haar leden, haar bestuurders en haar Meesters die over de vereniging waken en die wij 'Meesters van wijsheid en mededogen' noemen. Zij inspireren ons en door hun voorbeeld helpen zij ons de juiste interpretatie van spirituele realisatie te ontdekken.

Pas als de eerste doelstelling (die van universele broederschap) geconsolideerd is, kan het tweede doel van de TS, de vergelijkende studie van wetenschap, filosofie, kunst en geloof, het hoogste deel van het Zelf opbouwen. Het gaat om het vormen van het causale lichaam, dat niet alleen in onze hersenen leeft, of in ons concrete denken, maar in de besloten etherische ruimte van ons hart, in de onbevleete beslotenheid van het spirituele bewustzijn. Daar komt het kennen van waarheid vandaan.

Laten we nu eens kijken naar wat de Mahatma's ons aanraden in hun *Brieven over goddelijke wijsheid en spirituele ontwikkeling* in Brief 2 op bladzijde 7: *Wie de banier van het mysticisme hoog wil houden en haar heerschappij aanstaande noemt, moet een voorbeeld zijn voor anderen. Hij moet de eerste zijn om zijn levenswijze te veranderen; en wat de studie van de occulte mysteriën betreft, moet hij luid verkondigen dat zij de hoogste sport van de ladder van Kennis vertegenwoordigen, de exacte wetenschap en de tegenwerking van de maatschappij ten spijt. 'Het Koninkrijk der Hemelen moet met geweld worden genomen' zeggen de christelijke mystici. Het is dan ook slechts met de wapens in de hand en de bereidheid te overwinnen of ten onder te gaan, dat de moderne mysticus kan hopen zijn doel te bereiken.*

(Brief 2, bladzijde 8): *Het hoofddoel van de TS is niet zozeer gelegen in het bevredigen van individuele aspiraties dan wel in het dienen van onze medemens.*

(Brief 2, bladzijde 8 en 9): *De hoogste aspiraties voor het welzijn van de mensheid worden besmet door zelfzucht, indien er in de geest van de filantroop ook maar een greintje verlangen naar eigen voordeel schuilt of de neiging om recht te doen, zelfs al is dat onbewust.*

(Brief 4, bladzijde 29): *De uitdrukking 'Universele Broederschap' is geen holle frase. ... Ze vormt de enige veilige grondslag voor algemene zedelijkheid.*

(Brief 68, bladzijde 413): *Vindt u het van weinig betekenis, dat u het afgelopen jaar slechts aan uw 'familieplichten' hebt gewijd? Wel, wat is een betere reden tot beloning, een betere training dan dagelijkse en voortdurende plichtsbetrachting? Geloof me, mijn 'pupil', de man of vrouw die zich door karma temidden van kleine eenvoudige plichten en opofferingen en liefdevolle attenties geplaatst ziet, zal door deze trouw te volbrengen, tot hogere plicht, offervaardigheid en liefde jegens de gehele mensheid komen - bestaat er een beter pad naar de verlichting waarnaar u streeft, dan de dagelijkse overwinning van het zelf, de volharding, zelfs wanneer een merkbare psychische vooruitgang ontbreekt, het ondergaan van tegenspoed met die kalmte en kracht, waardoor deze in geestelijke winst wordt omgezet ...*

*Uw geestelijke vooruitgang is veel groter dan u weet of kunt beseffen, en u doet er goed aan te geloven, dat zulk een ontwikkeling **op zichzelf** belangrijker is dan het besef hiervan door uw bewustzijn op het stoffelijk gebied.*

(Brief 69, bladzijde 414): De werkelijke kennis waarvan hier sprake is, is geen mentale maar een geestelijke toestand, die de volkomen eenwording van de kenner met het gekende impliceert.

Uit: *Le Lotus Bleu*, augustus-september 2017
Vertaling: Marianne Plokker

Overleden TVN leden

Op 3 december 2017 is overleden mevrouw C. Langeler-Kooy uit Tilburg.
Zij was 97 jaar en lid sinds 1959.

Op 15 april 2018 is overleden de heer R. van Vloten uit Laren.
Hij was 94 jaar en lid sinds 1949.

Op 7 mei 2018 is overleden mevrouw N. Pool uit Voorburg.
Zij was 82 jaar en lid sinds 2008.

Op 15 mei 2018 is overleden mevrouw O.G. van Santen uit Den Haag.
Zij was 86 jaar en lid sinds 2018.

Moge onze liefde en dankbaarheid hen begeleiden op hun verdere zielereis.